

Zapojení České republiky do Inovačního fondu NATO

Obsah

MANAŽERSKÉ SHRUTÍ.....	3
DEFINICE KLÍČOVÝCH POJMŮ A ZKRATEK.....	6
ÚVOD.....	7
CHARAKTERISTIKA INOVAČNÍHO FONDU NATO.....	8
GEOGRAFICKÁ DISTRIBUCE INVESTIC.....	9
FINANČNÍ ZDROJE.....	9
ŘÍZENÍ.....	10
ÚČAST ČR V INOVAČNÍM FONDU NATO.....	10
SHRUTÍ HLAVNÍCH PARAMETRŮ NIF.....	12
POZICE ČR - STRATEGICKÁ ROVINA.....	13
POZICE ČR - EKONOMICKÁ ROVINA.....	15
PROCESNÍ POSTUP ZAPOJENÍ ČR DO INOVAČNÍHO FONDU NATO - HARMONOGRAM.....	17

Manažerské shrnutí

Cílem materiálu je představit návrh **účasti České republiky na projektu Inovačního fondu NATO (NIF)** za účelem **podpory start-upů v raném stádiu rozvoje, orientovaných na nastupující a přelomové technologie (EDTs)** napříč Aliancí. NIF bude zdrojem rizikového kapitálu za účelem dalšího rozvoje těchto společností a následné adopce jejich technologií členskými státy NATO k navýšení obranných schopností.

Rozvoj a šíření EDTs, mezi které patří např. umělá inteligence, autonomie či kvantové a vesmírné technologie, v nejbližších letech výrazně promění nároky na zajištění obrany a bezpečnosti. Členské státy NATO si tuto skutečnost uvědomují, proto vznikla před dvěma lety iniciativa NATO 2030, která má zajistit politickou i vojenskou relevanci Aliance i v následujících letech.

Již výstupem červnového summitu NATO v roce 2021 tak bylo zahájení dvou projektů – **Inovační fond NATO a obranný akcelerátor DIANA**, které mají v souvislosti s NATO 2030 tři hlavní cíle:

- a) zachovat a dále rozvíjet **technologickou převahu NATO**, která byla vždy základem alianční schopnosti obrany a odstrašení;
- b) **chránit dosavadní kapacity v nastupujících a přelomových technologiích** před nežádoucím působením ze strany třetích států;
- c) **propojit výsledky přelomového výzkumu** v soukromém a univerzitním sektoru **s vojenskými schopnostmi členů NATO**.

Inovační fond NATO je finančním nástrojem, který má NATO umožnit udržet si technologickou převahu v následujících letech. Fond bude patřit mezi fondy rizikového kapitálu (VC) a disponovat 1 mld. EUR na období trvání fondu 15 let určených na přímé a nepřímé investice do vysoce inovativních firem s vysokým potenciálem pro bezpečnostní a obranné využití. Jedná se o první fond takového druhu vytvořený v mezinárodním formátu mezivládní organizací s úkolem strategických investic do bezpečnostně relevantních oblastí. Společně s nástrojem DIANA jsou tyto iniciativy naprostou prioritou v rámci technologické agendy NATO. Inovační fond NATO tak má aktuálně **potenciál zařadit se mezi klíčové strategické nástroje pro rozvoj schopností Aliance**.

Vytvoření fondu je uznáním skutečnosti, že **nejpokročilejší výzkum** současnosti probíhá **v soukromém sektoru**, ve státech EU pak také zejména **v akademickém sektoru na univerzitních pracovištích**. Fond bude investovat do slibných technologických start-upů a univerzitních spin-offů, jejichž technologie budou mít potenciál pro čelení bezpečnostním výzvám v následujících letech. NATO tak bude schopné navázat úzký vztah s nejinovativnějšími firmami, a to i se subjekty mimo tradiční oblast bezpečnostního

a obranného průmyslu, a zasadit se o rozvoj a následnou integraci nejmodernějších technologií do svých schopností.

Výsledkem bude nejen schopnost sledovat nejnovější trendy, ale přímo se účastnit jejich vývoje z pozice kapitálového partnera a mentora, integrovat je do svých kapacit a v neposlední řadě je také ochránit před vlivem protistrany a zajistit i takto naplnění mezinárodních sankcí a dalších závazků.

Logikou Inovačního fondu NATO je:

a) nahradit nerovnoměrnou dostupnost privátního (rizikového) kapitálu napříč Aliancí;

b) rychle a flexibilně finančně podpořit soukromý sektor ve vývoji relevantních technologií;

c) nabídnout těmto subjektům důvěryhodný zdroj financování a zároveň je tím chránit před rizikovými a netransparentními investicemi ze třetích zemí, zejména z Ruska a Číny.

Základní strategií fondu **není maximalizace zisku, ale maximalizace strategického dopadu.** Hlavním cílem NIF tak není zajistit rychlou návratnost investice, ale **podpořit vznik a přístup k unikátním technologiím**, které je poté možné začlenit do schopností NATO a jednotlivých členských států.

Na setkání ministrů obrany NATO v říjnu 2021 **ČR podepsala Deklaraci záměru účastnit se založení fondu** po boku dalších 16 spojeneckých států (od té doby se počet států participujících na budování NIF zvýšil na 20 - viz níže). Záměr bude nyní **potvrzen na nadcházejícím summitu NATO v Madridu ve dnech 28. až 30. června 2022**, a to **podpisem dokumentu „Letter of Commitment“** (LoC, dopis o závazku). Tento dokument nemá povahu mezinárodní smlouvy a jeho podpisem nevzniká závazek podle mezinárodního práva zapojit se do NIF a hradit příspěvky. V dokumentu se výslovně uvádí, že signatáři jeho podpisem potvrzují svůj „politický závazek“ a že tento **politický závazek podléhá platné legislativě, rozpočtovým schválením nebo posouzení jeho souladu s vnitrostátním právem.** Jelikož potvrzení záměru zapojit se do NIF formou podpisu dokumentu LoC je plánováno na summitu NATO na úrovni premiérů, **navrhuje se, aby za ČR tento záměr potvrdil předseda vlády ČR, a to podpisem dokumentu LoC.**

Po podpisu tohoto LOC bude učiněna formální výzva k zaplacení finančních prostředků k identifikaci zúčastněných spojeneckých států ochotných poskytnout zálohu na základní kapitál fondu v souladu s LPA (“Přispívající spojenecké státy“) k podpoře založení fondu. Výše zálohy pro jednotlivé státy bude rovněž záviset na konečném počtu přistoupivších států. Její celková výše se bude pohybovat okolo částky 1,25 mil. EUR.

Podpora zapojení českého obranného průmyslu do Inovačního fondu NATO je **obsažena v Programovém prohlášení vlády.**

Příspěvek ČR do Inovačního fondu NATO by činil **maximálně 35,90 mil. EUR**. Při účetním kurzu 24,87 Kč/EUR se jedná přibližně o 89,3 mil. Kč/rok po dobu 8 let (3,59 mil EUR/rok), a následně do konce existence fondu cca 25,7 mil. Kč/rok po dobu 7 let (1,03 mil. EUR/rok).

Dalšími očekávanými státy podílejícími se na vzniku NIF jsou Belgie, Černá Hora, Dánsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Itálie, Maďarsko, Německo, Norsko, Holandsko, Velká Británie, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko a Turecko.

Materiál **má dopad na státní rozpočet na roky 2023 - 2030 ve výši 3,59 mil. EUR/ročně a dále na roky 2031 – 2037 ve výši 1,03 mil. EUR ročně**. Rozpočtové prostředky budou vyčleněny v rozpočtu kapitoly 307 – Ministerstvo obrany.

Definice klíčových pojmů a zkratek

Growth/expansion fáze/Series A	Pokročilá fáze relativně dospělých společností, které jsou dobře etablované na trhu, potřebují však kapitál na svou další expanzi, např. na zahraniční trhy.
EDTs	Nastupující a přelomové technologie, které mají potenciál zásadně proměnit v mnoha ohledech naši společnost a její fungování. Patří sem například umělá inteligence, kosmické technologie, biotechnologie, zpracování velkých dat.
Exit	Ukončení účasti fondu či investora v investici. Typicky se exitem rozumí úspěšný prodej investice spojený např. s primárním úpisem akcií na burze, manažerským odkupem, odkupem jiným fondem, odkupem strategickým investorem apod.
DIANA	Defence Innovation Accelerator for North Atlantic. Obranný akcelerátor vytvářený v současné době v rámci NATO.
Rizikový kapitál	Těž „venture capital“, označuje kapitálové investování do rozvoje veřejně neobchodovaných společností, jež se vyznačuje vysokou mírou rizika a potenciálem vysokého zhodnocení. Bývá členěn dle fáze existence investovaného podniku na seed, start-up a later-stage.
Start-up/early stage	Raná fáze existence společnosti, firma začíná svoji obchodní činnost, investuje do rozvoje a zpravidla ještě nedosahuje účetního zisku.
Fond	Sdružení prostředků za účelem jejich investování do předem stanovených druhů aktiv za předem stanovených podmínek. Fond typicky existuje jako samostatná právnická osoba, případně jako investiční účet nebo systém účtů uvnitř finanční instituce.
Fond fondů	Fondem fondů se rozumí fond, jehož investiční strategií je nákup podílových listů či investičních akcií jiných fondů.

Úvod

Technologie, které jsou řazeny mezi tzv. nastupující a přelomové technologie (Emerging & Disruptive Technologies, EDTs) budou mít v následujících dvou dekádách transformativní dopad většinu odvětví lidské činnosti. Podobnou změnu lze očekávat i v oblasti obrany a bezpečnosti.¹

Mezi tyto technologie patří:

- a) Umělá inteligence
- b) Velká data
- c) Kosmické technologie
- d) Hypersonické zbraňové systémy
- e) Kvantové technologie
- f) Biotechnologie
- g) Autonomní systémy

V pokročilém stádiu rozvoje EDTs a jejich šíření je oprávněné očekávat proměnu rovnováhy sil mezi státy i uvnitř nich samých. Státy, které nebudou schopny v dostatečné míře modernizovat své ozbrojené síly směrem k většímu zapojení EDTs riskují skokové zastarání své techniky vůči protivníkům, ale také narušení interoperability prohloubením propasti ve schopnostech mezi spojeneckými ozbrojenými silami, které výrazně omezí možnosti plnit úkoly vyplývající z principu kolektivní obrany NATO.

Nejpokročilejší výzkum v oblastech EDTs probíhá v soukromém sektoru a na univerzitních pracovištích. Žádné tyto subjekty nepatří mezi tradiční partnery v oblasti rozvíjení a zajišťování obrany a bezpečnosti. Z tohoto důvodu je nutné, aby státy proaktivně pěstovaly vztahy s netradičními partnery a vytvořily funkční vztah, který umožní flexibilní přejímání EDTs pro potřeby veřejného sektoru a do schopností ozbrojených sil. NATO si je této skutečnosti velice dobře vědomo, proto v rámci programu NATO 2030, který má zachovat relevanci Alianci v následujících letech byl na summitu NATO v Bruselu v roce 2021 odsouhlasen vznik dvou iniciativ: obranný akcelerátor DIANA a Inovační fond NATO (dále jen „NIF“, „Fond“), které mají v souvislosti s NATO 2030 tři hlavní cíle:

- a) **zachovat a dále rozvíjet technologickou převahu NATO**, která byla vždy základem alianční schopnosti obrany a odstrašení;
- b) **chránit** dosavadní kapacity v nastupujících a přelomových technologiích před nežádoucím působením ze strany třetích států,
- c) **propojit** výsledky přelomového výzkumu v soukromém a univerzitním sektoru s vojenskými schopnostmi členů NATO;

1

NATO Science & Technology Organization. Science & Technology Trends 2020-2040. Exploring the S&T Edge. (2020), 6-26.

Předložený materiál shrnuje dosavadní poznatky o Inovačním fondu NATO, přínos jak pro ČR, tak Alianci. Materiál dále představuje navrhovaný postup zapojení ČR do NIF.

Charakteristika Inovačního fondu NATO

Inovační fond NATO je finančním nástrojem, který má NATO umožnit udržet si technologickou převahu v následujících letech. Fond bude patřit mezi fondy rizikového kapitálu (VC) a disponovat 1 mld. EUR na období trvání fondu (15 let) určených na přímé a nepřímé investice do vysoce inovativních firem s vysokým potenciálem pro bezpečnostní a obrané využití. Jedná se o první fond takového druhu vytvořený v mezinárodním formátu mezivládní organizací s úkolem strategických investic do bezpečnostně relevantních oblastí. Společně s nástrojem DIANA jsou tyto iniciativy naprostou prioritou v rámci technologické agendy NATO. Inovační fond NATO tak má aktuálně **potenciál zařadit se mezi klíčové strategické nástroje pro rozvoj schopností Aliance.**

Vytvoření fondu je uznáním skutečnosti, že **nejpokročilejší výzkum současnosti probíhá v soukromém sektoru, ve státech EU pak také zejména v akademickém sektoru na univerzitních pracovištích.** Fond bude investovat do slibných technologických start-upů a univerzitních spin-offů, jejichž technologie budou mít potenciál pro čelení bezpečnostním výzvám v následujících letech. NATO tak bude schopné navázat úzký vztah s nejinnovativnějšími firmami, a to i se subjekty mimo tradiční oblast bezpečnostního a obranného průmyslu a zasadit se o rozvoj a následnou integraci nejmodernějších technologií do svých schopností.

Výsledkem bude nejen schopnost sledovat nejnovější trendy, ale přímo se účastnit jejich vývoje z pozice kapitálového partnera a mentora, integrovat je do svých kapacit a v neposlední řadě je také ochránit před vlivem protistrany a zajistit i takto naplnění mezinárodních sankcí a dalších závazků.

Logikou Inovačního fondu NATO je:

- a) nahradit nerovnoměrnou dostupnost privátního (rizikového) kapitálu napříč Aliancí;
- b) rychle a flexibilně finančně podpořit soukromý sektor ve vývoji relevantních technologií;
- c) nabídnout těmto subjektům důvěryhodný zdroj financování a zároveň je tím chránit před rizikovými a netransparentními investicemi ze třetích zemí, zejm. z Ruska a Číny.

Zastřešujícími cíli Fondu jsou:

- **Adopce:** Rozvoj EDTs a jejich následné převzetí a integrace do schopností spojeneckých sil
- **Budování kapacit:** Podpora rozvoj EDTs inovačního ekosystému s důrazem na obranu a bezpečnostní aplikaci

- **Komerční úspěch:** Investice do podniků, které rostou na základě jasných ukazatelů, k zajištění co nejefektivnějšího vynaložení prostředků

Fond by měl investovat dvěma zvažovanými způsoby:

a) **Fond fondů** jako investor do specializovaných privátních fondů rizikového kapitálu, a to zejm. pro investice do začínajících firem (early-stage) vzhledem k jejich velkému množství, geografické rozprostřenosti a na trhu standardně vysoké míře selhání. NIF nebude v takovém fondu vlastnit většinový podíl. NIF bude nejen investovat do již existujících fondů, ale zároveň aktivně podpoří vznik dalších specializovaných fondů zaměřených na oblast EDTs. Kromě výjimečných případů, Fond nebude kromě výjimečných případů investovat do fondů poskytujících financování tzv. *Serie A*.

b) **Přímé investice/koinvestice** se soukromými partnery, a to zejm. do firem v raných fázích vývoje. NIF nebude kromě výjimečných případů, kdy bude vyhodnocen významný zájem Aliance, usilovat o většinový podíl zaměřený k získání strategické kontroly.

Základní strategií Fondu není maximalizace zisku, ale maximalizace strategického dopadu. V tom se NIF podobá korporátním fondům (viz Thales, Airbus, Lockheed Martin), které investují do subjektů, které jim mohou zajistit přístup k moderním technologii, či otevřít lukrativní trh. **Hlavním cílem NIF tak není zajistit rychlou návratnost investice, ale podpořit vznik a přístup k unikátním technologiím,** které je poté možné začlenit do schopností NATO a jednotlivých členských států. Základním principem Fondu bude zaměření na rizikové investice do EDTs subjektů s vysokým inovačním potenciálem (tzv. princip „high-risk, high impact“ známý například z americké DARPA).

Při budování Fondu je kladen velký důraz, aby se Fond svými aktivitami co nejvíce blížil privátnímu sektoru za současného zachování jeho strategického směřování. Fond by tak měl sloužit též jako „kompas“ pro ostatní soukromé investory a fondy, který bude indikovat potenciál daných subjektů a jejich možnost dodávat služby a produkty pro třicet spojeneckých zemí NATO, což zvýší jejich tržní atraktivitu. Fond se bude aktivně zasazovat o přilákání dalších investorů s cílem multiplikovat částku investovanou samotnými státy.

Geografická distribuce investic

Fond zajistí vyváženou distribuci investic napříč participujícími členskými zeměmi. Za tímto účelem bude investiční tým geograficky rozprostřen, tak aby dokázal nejvíce využít regionálních inovačních kapacit. Tento bod byl specificky prosazován Českou republikou společně s dalšími členskými státy ze střední a východní Evropy a Pobaltí. Jedná se o způsob, jak maximálně zajistit dostupnost prostředků pro subjekty z ČR za současného zachování tržních principů.

Finanční zdroje

Výhradně na základě příspěvků členských států NATO, při vzniku dalších sub-fondů i na základě příspěvků partnerských států NATO.

Řízení

Hlavní aktivitu Fondu bude spravovat generální partner (GP), společnost s ručením omezeným, se sídlem v Lucembursku, 100 % vlastněná mateřskou entitou - holandskou nadací (*stichting*).² Bude se jednat o od NATO oddělenou samostatnou entitu, která nicméně bude udržovat těsné vztahy se Severoatlantickou aliancí. GP najme nezávislý investiční tým (Investment Manager), který bude na základě své expertízy a za dodržení strategických cílů definovaných participujícími státy rozhodovat, do jakých firem investovat. Snaha je o maximální apolitičnost Fondu a poskytnutí expertům flexibilitu a nezávislost při rozhodování.

Členské státy jakožto investoři - LPs (Limited Partners) - budou definovat strategické směřování Fondu, zejm. hlavní technologické oblasti, které by měly být finančně podpořeny. Členské státy budou v rámci tzv. Limited Partners Advisory Committee (LPAC, podílnický poradní výbor, v rámci pod-fondů také SF-LPAC) pravidelně hodnotit práci investičního týmu. GP bude každé čtvrtletí poskytovat participujícím státům zprávu o plnění strategického záměru a sledování cílů Fondu. Rovněž bude probíhat každoroční finanční vyhodnocení činnosti Fondu.

Státy budou mít v rámci poradního výboru právo na základě svého hlasování (většinového i jednomyslného) ukončit činnost Fondu; ukončit dohodu s GP; potvrdit do funkce, či vyměnit hlavního investičního manažera, seniorní pracovníky a auditory Fondu; schválit investice vyšší než 15 mil. EUR v případě přímých investic a vyšší než 50 mil. EUR v případě nepřímých investic; schválit vznik dalších pod-fondů.

Účast ČR v Inovačním fondu NATO

Na setkání ministrů obrany NATO v říjnu 2021 ČR podepsala **Deklaraci záměru účastnit se založení fondu** po boku dalších 16 spojeneckých států. Od té doby se počet států participujících na budování Fondu zvýšil na 20.

Podpora zapojení českého obranného průmyslu do Inovačního fondu NATO je obsažena v **Programovém prohlášení vlády**.

Příspěvek ČR do Inovačního fondu NATO by činil maximálně 35,90 mil. EUR. Při účetním kurzu 24,87 Kč/EUR přibližně 89,3 mil. Kč/rok po dobu 8 let (3,59 mil EUR/rok), do konce existence Fondu pak cca 25,7 mil. Kč/rok po dobu 7 let (1,03 mil. EUR/rok).

2

Tato konstrukce umožňuje maximální ochranu pro GP proti jakémukoliv převzetí.

Celková částka se bude odvíjet od konečného počtu participujících členských států, nepřesáhne však již částky dohodnuté v rámci pracovní skupiny k Inovačnímu fondu tvořené 21 členskými státy (viz tabulka níže).³

Investment	Year	Country																					Total	
		0 DEU	1 UK	2 ITA	3 NLD	4 TUR	5 POL	6 BEL	7 NOR	8 DNK	9 ROM	10 CZE	11 POR	12 GRE	13 HUN	14 SVK	15 LUX	16 LIT	17 SVN	18 LAT	19 EST	20 MNE		
0.00%	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.00%	1	14.35	11.10	8.50	5.59	5.01	4.64	4.42	3.94	3.92	3.60	3.59	3.54	3.42	3.32	3.17	3.08	3.03	3.02	2.96	2.95	2.87	100.00	
20.00%	2	14.35	11.10	8.50	5.59	5.01	4.64	4.42	3.94	3.92	3.60	3.59	3.54	3.42	3.32	3.17	3.08	3.03	3.02	2.96	2.95	2.87	100.00	
30.00%	3	14.35	11.10	8.50	5.59	5.01	4.64	4.42	3.94	3.92	3.60	3.59	3.54	3.42	3.32	3.17	3.08	3.03	3.02	2.96	2.95	2.87	100.00	
40.00%	4	14.35	11.10	8.50	5.59	5.01	4.64	4.42	3.94	3.92	3.60	3.59	3.54	3.42	3.32	3.17	3.08	3.03	3.02	2.96	2.95	2.87	100.00	
50.00%	5	14.35	11.10	8.50	5.59	5.01	4.64	4.42	3.94	3.92	3.60	3.59	3.54	3.42	3.32	3.17	3.08	3.03	3.02	2.96	2.95	2.87	100.00	
60.00%	6	14.35	11.10	8.50	5.59	5.01	4.64	4.42	3.94	3.92	3.60	3.59	3.54	3.42	3.32	3.17	3.08	3.03	3.02	2.96	2.95	2.87	100.00	
70.00%	7	14.35	11.10	8.50	5.59	5.01	4.64	4.42	3.94	3.92	3.60	3.59	3.54	3.42	3.32	3.17	3.08	3.03	3.02	2.96	2.95	2.87	100.00	
80.00%	8	14.35	11.10	8.50	5.59	5.01	4.64	4.42	3.94	3.92	3.60	3.59	3.54	3.42	3.32	3.17	3.08	3.03	3.02	2.96	2.95	2.87	100.00	
82.36%	9	4.10	3.17	2.43	1.60	1.43	1.33	1.26	1.13	1.12	1.03	1.03	1.01	0.98	0.95	0.91	0.88	0.86	0.86	0.85	0.84	0.82	28.57	
85.71%	10	4.10	3.17	2.43	1.60	1.43	1.33	1.26	1.13	1.12	1.03	1.03	1.01	0.98	0.95	0.91	0.88	0.86	0.86	0.85	0.84	0.82	28.57	
88.57%	11	4.10	3.17	2.43	1.60	1.43	1.33	1.26	1.13	1.12	1.03	1.03	1.01	0.98	0.95	0.91	0.88	0.86	0.86	0.85	0.84	0.82	28.57	
91.43%	12	4.10	3.17	2.43	1.60	1.43	1.33	1.26	1.13	1.12	1.03	1.03	1.01	0.98	0.95	0.91	0.88	0.86	0.86	0.85	0.84	0.82	28.57	
94.29%	13	4.10	3.17	2.43	1.60	1.43	1.33	1.26	1.13	1.12	1.03	1.03	1.01	0.98	0.95	0.91	0.88	0.86	0.86	0.85	0.84	0.82	28.57	
97.14%	14	4.10	3.17	2.43	1.60	1.43	1.33	1.26	1.13	1.12	1.03	1.03	1.01	0.98	0.95	0.91	0.88	0.86	0.86	0.85	0.84	0.82	28.57	
100.00%	15	4.10	3.17	2.43	1.60	1.43	1.33	1.26	1.13	1.12	1.03	1.03	1.01	0.98	0.95	0.91	0.88	0.86	0.86	0.85	0.84	0.82	28.57	
Total		143.47	111.01	84.99	55.87	50.08	46.39	44.16	39.39	39.21	36.00	35.90	35.40	34.21	33.23	31.71	30.76	30.26	30.17	29.58	29.49	28.71	1,000.00	

Příspěvek jednotlivých států je vypočítán poměrem 60:40. 60 % z celkové velikosti Fondu (1 mld. EUR) je placeno rovnocenně všemi státy, zbývajících 40 % velikosti Fondu je přepočítáno dle HDP z roku 2020 každého členského státu. Snahou o vybalancované dělení nákladů je zachování principu stejné váhy hlasu všech členů a rovného sdílené rizik za reflexe rozdílné velikosti ekonomik jednotlivých států.

Celkové náklady na zapojení ČR do Inovačního fondu NATO budou rovněž záviset na konečném mechanismu účasti České republiky a výši nákladů spojených s využitím zprostředkujícího subjektu, např. Národní rozvojové banky a.s.

³

Součástí pracovní skupiny bylo původně i Slovinsko, které v červnu 2022 oznámilo, že se nehodlá nadále podílet na iniciativě budování Inovačního fondu NATO. Z toho důvodu je na všech ostatních místech hovořeno pouze o 20 státech, které se hodlají fondu účastnit. Neúčast Slovinska ve fondu nijak neovlivňuje celkovou maximální výši příspěvků jednotlivých participujících států, která byla dohodnuta ještě před odstoupením Slovinska. Daná částka se může pouze snížit, a to v případě konečné účasti více než 21 států.

Shrnutí hlavních parametrů NIF

<i>Účel projektu</i>	Podpora EDTs start-upů v raném stádiu rozvoje poskytnutím rizikového kapitálu za účelem jejich dalšího rozvoje a následné adopce jejich technologií členskými státy NATO
<i>Typ fondu</i>	NATO Innovation Fund SCSp SICAV-SIF
<i>Správce fondu</i>	General Partner NATO, zatím nezaložen
<i>Očekávané členské státy</i>	Belgie, Česká republika, Černá hora, Dánsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Itálie, Maďarsko, Německo, Norsko, Holandsko, Velká Británie, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Turecko
<i>Zdroj prostředků ČR</i>	Prostředky státního rozpočtu z kapitoly MO
<i>Výše příspěvku ČR</i>	35,9 mil. EUR
<i>Velikost fondu</i>	1 mld. EUR
<i>Očekávaná výše investic v ČR</i>	35,9 mil. EUR
<i>Investiční perioda a životnost SFF</i>	Osmiletá investiční perioda, životnost fondu 15 let
<i>Návratnost</i>	Návratnost po konci životnosti NIF
<i>Způsob čerpání příspěvků do NIF</i>	Průběžné poskytování příspěvků, možný převod přes NRB
<i>Očekávaný začátek fungování</i>	2023

Investiční strategie – základní charakteristika

<i>Cílový příjemci</i>	Early stage start-upy a fondy specializující se na technologie z oblastí EDTs
<i>Cílový region</i>	Region účastnících se států/regionů, s částečnou flexibilitou pro nepřímé investice též mimo danou oblast.
<i>Investiční limit</i>	15 mil. EUR na jednu přímou investici, součtu s návaznou investicí není možné investovat do jednoho subjektu více než 25 mil. EUR bez schválení poradního výboru. Fond bude cílit na menšinové podíly. 50 mil. EUR na jednu nepřímou investici do Fondu fondů. NIF nebude většinovým vlastníkem žádného Fondu fondů.
<i>Měna</i>	EUR
<i>Exit strategie</i>	Každý exit bude hodnocen individuálně na základě stupně vývoje podpořené technologie, byznysovému plánu, úrovně integrace vyvinutého produktu do oblasti obrany a bezpečnosti a potřebě zůstat v subjektu jako strategický investor

<i>Duševního vlastnictví</i>	Fond umožní v rámci národní legislativy maximální autonomii subjektů v nakládání s duševním vlastnictvím, tak aby mohly dále inovovat, lákat další investory a následně růst. V případě významných zájmů Aliance může NIF usilovat o získání duševního vlastnictví.
<i>Investiční rozhodování a řízení</i>	Investice nepodléhají schválení představenstva NIF. Standardní pravidla NIF procesu due diligence a výběru
<i>Poplatky za správu NIF</i>	Investiční perioda: max. 2 % p.a. celkové velikosti NIF Divestiční perioda (odprodej majetku): 1,7 % p.a.
<i>Další náklady</i>	Všechny obvyklé administrativní náklady budou účtovány NIF. Vedle nákladů NIF je potřeba také počítat s náklady za služby entit zprostředkovávající zapojení ČR do Inovačního fondu NATO (např. v rámci skupiny NRB a.s. a dalších externích dodavatelů pro právní služby)

Pozice ČR - strategická rovina

Současné bezpečnostní prostředí je definováno nepředvídatelností, návratem k válkám mezi státy v Evropě a velmocenskému soupeření. ČR je plně integrována do systému kolektivní obrany NATO, je **tedy nutné podílet se na budování aliančních technologických kapacit, které jsou základem úspěšných schopností obrany a odstrašení**. Severoatlantická aliance ve svých strategických technologických dokumentech Science & Technology Trends 2020-2040 a Science & Technology Strategy: Sustaining Technological Advantage uvádí, že **pokud si členské státy mají zachovat strategickou výhodu a mají být připraveny na nové bezpečnostní výzvy, musí systematicky rozvíjet své technologické a inovační kapacity**. Tohoto cíle má být dosaženo především položením důrazu na rozvoj nastupujících a přelomových technologií (Emerging & Disruptive Technologies, EDTs).

Na tomto základě přijalo NATO v roce 2021 Koherentní implementační strategii NATO k EDTs.⁴ V dokumentu byl ukotven význam EDTs a představen plán pro tvorbu finančních i nefinančních programů podpory rozvoje a ochrany těchto technologií. **Na červnovém summitu 2021 hlavy států NATO potvrdily klíčovou roli nastupujících a přelomových technologií pro zachování dosavadních schopností obrany a odstrašení.**⁵ Byl rovněž odsouhlasen vznik dvou iniciativ za účelem podpory rozvoje a ochrany technologických kapacit a včasnou integraci EDTs do aliančních schopností. **Jedním z těchto nástrojů je Inovační fond NATO.**

Význam technologií pro obranu a bezpečnost je ukotven i ve strategických dokumentech ČR. Podpora výzkumu, vývoje a inovací s důrazem na pokročilé technologie patří v Bezpečnostní

4

Foster and Protect: NATO's Coherent Implementation Strategy on Emerging and Disruptive Technologies (2021), neveřejný dokument NATO.

5

Brussels Summit Communiqué, dostupné na: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm

strategii ČR mezi významné zájmy ČR.⁶ Bezpečnostní a obranný význam moderních technologií je identifikován i v klíčových dokumentech Armády České republiky a resortu Ministerstva obrany. O zásadní nutnosti podpory pokročilých technologických kapacit v rámci ČR hovoří jednoznačně Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu v ČR do roku 2030: „*Technologie se stávají integrální součástí většiny ekonomických i bezpečnostních sektorů a zároveň zrychluje tempo, ve kterém se nové a disruptivní technologie vyvíjejí. Státy, které kontrolují globálně využívané technologie, získávají významnou strategickou výhodu. Nové technologické trendy mají velký význam i v obranném průmyslu, jelikož zisk konkurenční výhody v tomto segmentu může změnit současnou rovnováhu sil. V důsledku tohoto vývoje se stupňuje soutěž mezi státy v technologickém rozvoji. V rámci zachování bezpečnosti a obranyschopnosti je tudíž zásadní, aby si Česká republika, Evropská unie i Severoatlantická aliance zachovaly a dále rozvíjely svou současnou technologickou konkurenční výhodu.*“⁷

Hrozba ztráty technologické dominance členů NATO a EU bez odpovídajících investic je jedním z hlavních trendů v Dlouhodobém výhledu pro obranu 2035.⁸ Důležitost podpory technologií je rovněž součástí Koncepci výstavby Armády České republiky do roku 2030: „*Významně bude podporována spolupráce s výzkumnými pracovišti experimentálního vývoje a inovací orientovaných na získávání požadovaných schopností s perspektivou vysoké míry aplikace výsledků v praxi*“.⁹ **Inovační fond NATO se může stát právě jedním z nástrojů, který bude pozitivně motivovat převádění univerzitního výzkumu na trh prostřednictvím formování spin-offů. Těmto subjektům pak Fond nabídne finanční podporu praktické aplikace nejmodernějších technologií využitelných pro účely zajištění obrany a bezpečnosti.**

Státní, či institucionální podpora EDTs je nutná, protože i když tyto technologie patří do skupin s velikým potenciálem zisku, jsou také vysoce rizikové a náchylné na neúspěch. Soukromí investoři či fondy se mohou raději rozhodnou pro investici do jiných, konzervativnějších společností. Investovat pak do těchto technologií můžou zahraniční investoři s úmyslem jednat proti zájmům NATO a jeho členů.

Inovační fond NATO je v tomto smyslu nástrojem, jak nabídnout ověřený zdroj (jak skrze přímé, či nepřímé investice) rizikového kapitálu subjektům v raném fázi vývoje, které se mohou stát terčem akvizice cizích mocností, např. Číny. Jedná se tedy o doplňkový nástroj, k již existujícímu mechanismu prověřování zahraničních investic dle zákona č. 34/2021 Sb. o prověřování zahraničních investic.

6 Bezpečnostní strategie ČR (2015), 7.

7 Strategie vyzbrojování a podpory rozvoje obranného průmyslu ČR do roku 2030 (2021), 3.

8 Dlouhodobý výhled pro obranu 2035 (2019), 15.

9 Koncepce výstavby Armády České republiky 2030 (2019), 11.

Fond bude dále zainvestovaným start-upům radit v oblasti prevence nežádoucího technologického transferu a v oblasti úskalí zahraničního kapitálu. Velice podobná role bude i u nepřímých investic do Fondu fondů. NIF bude usilovat o to, aby se fondy, do kterých bude investovat, staly součástí databáze důvěryhodného kapitálu v rámci DIANA (detailně viz níže).

Při zvažování exitu z daných společností, bude Fond posuzovat několik hledisek. Jedním z nich je i vyhodnocení toho, kdo by společnost následně nabyl, jeho vazeb na státy, které NATO označuje jako protivníky, a to, zda takto transakce vyvolává bezpečnostní riziko pro NATO a jeho členské státy.

NATO Inovační fond je primárně strategickým nástrojem, ale kromě bezpečnostních a geopolitických zájmů, jsou významnými faktory pro rozhodnutí o zapojení do Fondu také ekonomické důvody.

Pozice ČR - ekonomická rovina

Podpora vzniku a aktivity inovativních podniků s velkým potenciálem pro růst je jednou z důležitých oblastí vytyčených v rámci Národní RIS3 strategie, které umožní vyšší produktivitu práce a přechod České republiky do oblastí práce s vysokou přidanou hodnotou.¹⁰ Také Inovační strategie České republiky 2019-2030 v rámci pilíře „Chytré investice“ definuje jako prioritní zvýšit investice do perspektivních odvětví (AI, kosmické technologie, laserové technologie, nanotechnologie, biotechnologie a další), které se překrývají s oblastmi, které bude NATO Inovační fond podporovat. Mimo to se NIF také stane nástrojem pro podporu přenosu vývoje civilních systémů do oblasti obranného průmyslu v souladu s cíli pilíře „Chytré investice“ zmíněné strategie.¹¹

Dle dat Českého statistického úřadu patří nedostatek finančních zdrojů společně s nedostatkem kvalifikovaného personálu k největším omezením inovačních aktivit českých podniků.¹² Inovační aktivita podniků v ČR je i přes jasnou regionální dominanci v rámci V4 stále pod průměrem EU.¹³

10

Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3 strategie) (2021), 33-45.

11

Inovační strategie České republiky 2019-2030 (2019), 12.

12

Inovační aktivity podniků - 2016 - 2018 (2020), dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/factory-omezuji-inovacni-aktivity>

13

European Innovation Scoreboard 2021 (2021), 6.

15

Ze své definice je venture kapitál ideálním podporovatelem vysoce inovativních technologických start-upů. Banky volí spíše konzervativněji laděná odvětví s menším rizikem, subjekty v rané fázi svého rozvoje tedy na tento zdroj financí často nemají nárok.

Zapojení do NIF doplní další aktivity vlády v oblasti podpory rizikového kapitálu, zejména aktivity Ministerstva průmyslu a obchodu, které v minulých letech prostřednictvím spolupráce s Evropským investičním fondem (EIF) spustilo programy Fondu fondů OP PIK (investice do začínajících inovativních start-upů) a Středoevropského fondu fondů (later-stage investice). Oproti těmto programům bude NIF více zaměřen na obranné technologie a průmysl.

Navzdory **sílicímu nástupu lokálních fondů**, které silně využívají institucionálního financování jak z úrovně ČR, tak EU skrze EIF prozatím působí v ČR velice málo fondů specializovaných na oblast EDTs. Dle European Innovation Scoreboard 2021 jsou výdaje rizikového kapitálu na 22,3 % průměru EU.¹⁴

Inovační fond NATO v obou kapacitách (přímé i nepřímé financování) bude **komplementární, nikoliv konkurenční ke stávajícím investičním iniciativám na národní i EU úrovni, zejm. proto, že EU zdroje určené na regionální rozvoj zatím vylučují právě obranné využití**. Na komplementaritě a zapojení do inovačního ekosystému spolupracuje a bude Ministerstvo obrany spolupracovat s Ministerstvem průmyslu a obchodu a agenturou CzechInvest. Tuto spolupráci je vhodné nadále prohloubit k maximalizaci návratnosti vložených prostředků zpět do ČR. Klíčové je také propojení na budoucí program DIANA a další národní i regionální programy technologických start-upů, aby byla zajištěna dostatečná absorpční kapacita kvalitních start-upů na straně ČR, které se budou o rizikový kapitál NIF ucházet ve vysoce konkurenčním prostředí. Ke koordinaci iniciativ na národní úrovni je vhodné využít např. Pracovní skupinu pro start-up a spin-off zřízenou v rámci realizace reformy v komponentě 1.4 Národního plánu obnovy ČR.

Na základě těchto informací je vhodné podpořit vznik a aktivitu dalšího zdroje rizikového kapitálu v ČR, který by mohl navýšit inovační potenciál domácích subjektů. Kromě potenciálu čerpat z Inovačního fondu NATO finanční prostředky pro další růst, dojde skrz aktivitu Fondu k expozici českých kapacit i pro další zahraniční investory a potenciální zákazníky z řad spojenců. Investice provedené NIF vysílají signál ostatním investorům, že se jedná o důvěryhodný subjekt s velkým potenciálem, což dále multiplikuje dostupnost financí.

Důležité je rovněž provázání mezi Inovačním fondem NATO a obranným akcelerátorem DIANA. Ačkoliv se jedná o dvě rozdílné entity, jsou obě iniciativy vytvořeny s jedním cílem: podpořit rozvoj a adopci EDTs do té míry, aby mohlo NATO a jeho členské státy čelit bezpečnostním výzvám následujících let. V této souvislosti bude Fond úzce spolupracovat s DIANA nejen v rámci mapování regionálních a lokálních ekosystémů, ale Fond bude také preferenčně investovat do subjektů, které projdou jejím akceleračním programem.

14

European Innovation Scoreboard 2021 (2021), 42.

Zároveň start-upy, do kterých bude Fond investovat budou aktivně pobízeny ke vstupu do programu DIANA a začlenění do databáze ověřeného kapitálu.

Databáze ověřeného kapitálu v rámci DIANA je jedním z opatření, jak podpořit odolnost a ochranu technologických kapacit napříč Aliancí. Kromě mentoringu ve formě seminářů upozorňujících na riziko zahraničních akvizic, nežádoucího transferu know-how atd., bude DIANA provádět vlastní prověření jak zdrojů důvěryhodného kapitálu, tak subjektů hlásících se k účasti v akceleračním programu DIANA. Tato databáze umožní státům NATO sdílet výsledky vlastních screeningových procesů mezi sebou.

ČR byla předběžně vybrána jako jedno z míst pro umístění akceleračního pracoviště DIANA. Účastí ČR v Inovačním fondu NATO se otevírá možnost velice zajímavé synergie k maximalizaci návratnosti vložených prostředků pro rozvoj domácích EDTs subjektů.

Procesní postup zapojení ČR do Inovačního fondu NATO - harmonogram

1. usnesení vlády ČR, které schválí záměr zapojení České republiky do NIF a pověří předsedu vlády podpisem Letter of Commitment. Usnesení dále pověří ministryni obrany dalším jednáním s NATO a zajištěním rozpočtových zdrojů k zajištění účasti ČR v Inovačním fondu (červen 2022)
2. identifikace subjektu, skrze který bude ČR do NIF zapojena (říjen 2022)
3. určení přesného mechanismu zapojení ČR do NIF a jeho schválení vládou ČR (listopad 2022)
4. podpis dohody o financování mezi ČR (zastoupené vybraným subjektem) a NATO GP, kterým vzniká Inovační fond NATO (únor 2023);
5. převod prostředků státního rozpočtu do správy NIF – převod bude realizován po dohodě s Ministerstvem financí v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů z rozpočtu kapitoly Ministerstva obrany (např. prostřednictvím entity ze skupiny Národní rozvojové banky a.s. formou účelové dotace ze státního rozpočtu poskytnuté bance dle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů a následným převodem prostředků z NRB na účet NIF) (2023)
6. vytvoření poradního výboru rady NIF, která bude poradním orgánem NIF. Česká republika prostřednictvím ministryně obrany nominuje jednoho zástupce (2023)

